

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— febr. 22.

(Ki hogy fogja föl a helyzetet?)

Sakkozó hazafiak beszélgetnek:

— Az osztrák császárnak nem tudunk mattot adni, hanem a magyar király pattot kapott. Mily kár, hogy nem áll oldalán... a királyné!

— Sebaj! Legalább tisztán áll a sakk-tábla! Lesöpörjük róla a régi figurákat aztán új játszma kezdünk...

— Vagy pedig nem sakkozunk egy ideig...

A csizmadiának is meg van a maga vélekedése.

— Szoritott a cipőnk, mert osztrák kaptafára készült... Az alkotmány csizmáját pedig hol fejték, hol talpalták, addig toldották-foldották, míg végre semmisen maradt belőle a régiből. Dobjuk ezt a sáros, felemás lábtűt a sutba és vegyünk mértéket igazi magyar zsinóros és sarkantus eszímához.

A szabó pedig ekként vélekedik:

— Kontóra ruházkodtunk magunk, kontóra dolgoztunk Ausztriának! Ezenfelül férc vásári munka volt az egész magyar politika! Ezentul ne nyissunk több hitelt másnak, ne dolgoztassunk hitelbe magunk, hanem e helyett jó magyar szövétel való tartós ruhát vásároljunk készízetés mellett!

A poeta ekként nyögdéssel:

— „Osztrák császár“ — „magyar király“ nagyon rossz rím. A mi pedig nem rímulik, azt ne kössük együvé sem a költészetben, sem pedig a valóságban!

A hentes viszont az osztrák hamiságról beszélgetvén, ekként vágja ki a rezet:

— A magam mesterségéből következtetve állíthatom ujfent, hogy — *kutyából nem lesz szalonna!*

Mentsük meg a parasztot.

— febr. 22.

Thiers, a világtörténelem e nagy kritikusa egyik legnagyobb művét arról az igazságról írta, hogy Franciaország nem pusztulhat el mindaddig, míg meglesz a parasztsága. A francia nemzet megfogadta e nagy fiának tanácsát s a világ legvagyonosabb, legfüggelenebb parasztsága Franciaországban van.

A szociáldemokrácia terjesztése által komolyan érintett Németország is a parasztságban keres menedéket. Bülow kancellár egyik legutóbbi nagy beszédében hirdette, hogy mindent el kell követni a német földmives osztály támogatására, mert a hazának és a jelenlegi társadalmi rendnek a parasztság az egyetlen biztos támasza. S valóban, Németországban a legutóbbi tíz

év alatt többet tettek a parasztság érdekében, mint a megelőző ötven esztendő alatt.

Ha valahol áll az, hogy a parasztság a hazának és a társadalmi rendnek a fundamentuma, úgy áll ez első sorban Magyarországon, melynek lakosságának héttizedrésze él a föld után. És mégis sehol a világon nincs annyira elhanyagolva a paraszt, mint nálunk, sehol nincs annyi nyomornak és szenvedésnek kitéve, mint nálunk. Az adótól a robotig, a rossz utaktól az uzso- ráig megszámlálhatatlan kisebb-nagyobb gyötrődésből áll a mi földmiveseink élete. Menthetetlenül el is pusztul ez a gyönyörű, hatalmas, sok millió lelket számláló néposztály s vele elpusztul a haza és a fennálló társadalmi rend is, ha helyzetén gyökeresen nem segítünk.

Tavaly közel hétszáz ezer ember vándorolt ki Magyarországból. E rettenetes számból vagy száznyolcvanezer földmives volt. A kivándorlás nőttön nő s ha így tart még néhány évtizedig, Amerikában lesz a magyar parasztság zöme. — Ha így tart, eltűnik Európa térképéről az ezeréves Magyarország.

Mentsátek meg, urai a hazának, a parasztságot! Mert ha nem, elháríthatatlan katasztrófa fenyeget mindnyájunkat!

Mindenekelőtt szabadítsuk fel a földmives osztályt a súlyos, igazságtalan terhek alól.

Virágrege.

Volt egyszer egy királykisasszony,
Ki eljött, hogy könyűt fakasszon
S a merre jár, óh jaj, valóság! —
Lehervadának mind a rózsák.

Csak egy maradt: a legbüszkébbik,
Annak szirmát csókolta végig —
S a csókok izzó melegéből
Szerelmes álmok vára épül.

Hizelgett a királyleánynak,
Szerelme, könnye a virágnak —
S a rózsát egyre hitegette,
Bársonykelyhét letépegette.

S az őszben is tavaszra várván,
Maradt oly egyedül, oly árván,
Cseppenként hullt el piros vére
A hervadt kert avar fűvére.

De lelke egykor hazajár még,
Királylány szívéen lesz bus árnyék...
Ma leple könnyelmű vidámság
S majd szemfedőnként hordja gyászát!

Kuthi Sándor.

Olvasmányok.

Irta: **Gáspár Imre.**

Itt még a téli esték, a kandalló lángja nyájasan mosolyog felénk, a piaci kis asztalkán pedig ott gőzölög az illatos tea.

Coralie szemben ül velünk; felolvassunk neki.

Mi van az asztalán, kedves Coralie? Azok a nagy sárga füzetek! Mindjárt gondoltam! „Ueber Land und Meer“, „Garten laube“ és az „Illustrirte.“

Igazán jellemző! Mondja csak édes Coralie, mi nyerte meg oly igen a szivecskjét ezekben a német ujságokban?

Az „Ueber Land und Meer“-ben van novella bőven. Átfutottam egy novellát („Die Schweizer Pension“) és valóságos méregbe (igazi és nem galambméregbe) hozott az a német elbizakodottság, mely e novella minden sorából kéri.

Ha a németek aesthetikát irnak, az „deutsche Aesthetik“. (Mintha általában lehetne német, francia vagy általában nemzeti szép s a szép nem maradna szépnek, még ha a turkoman nyelven is tárgyalják.) Mikor Shakespeare-t nézik, talán unatkoznak, ha benne nem fedeznének fel valami „németet“. Ime a „legnagyobb“ német Shakespeare-magyarozó, Gervinus (ugy-e unalmas egy név?) Hamletről azt találja, hogy ez az ur nem más, mint „a németiség tipikus alakja.“

Hanem ez hagyján. Az íróban már specialis porosz henegezés nyilatkozik; főképp ebben a novellában. Az ember szinte csodálkozik, hogy a porosz sasnak még mindig lehet hizelkedni az 1871-iki győzelemmel... ily alakban. Hogy e hadjárat harmincöt év múlva is ott áll az élelmes szépirodalmi író háta megett!

Igy van ebben a novellában is, melyet Coralie téli olvasmányul szemelt ki magának. Fürdőben vagyunk, a hol vannak németek is, franciák is. Amazok erkölcsi, szellemi és testi tökély mintaképei, a franciák között a fiatal nők először is nem tudnak igazán szeretni, érzelmeik felületeseek, az anyák együgyűek, az atya jelentéktelen, de kedvező vonásokat kapott, mert rajong a németekért; a lovagok közül egy tehetetlen, egészen német vonásokkal festett „chevalier sans peur et sans reproche“ (félelem s kifogás nélkül való lovag), a másik, — (itt a franciák típusa) pedig haszontalan, a hadjáratban hazug hőstettekkel dicsekvő léhűtő, a kit holmi két éves *tehen* szarvaitól német delnő szabadít meg. A kit a német kapitány félkézszel tart a levegőbe emelve...

A mi földolag, francia író, a ki itt erkölcstelen, személyeskedő zuglagnak festett „Figaro“-ba irogat tárcákat, mely „Figaro“-nak azonban egy számában van annyi él, szellem és könnyedség, mint az összes porosz szellemes ujságokban egy év alatt. A kitől a „Figaro“ tárcákat közöl, az bizonyára

Ilyen teher a földadó, amely a kisbirtok hozadékának negyedrészt emészt fel, másik negyedrészt pedig a többi adó. Ezenfelül van még a kölcsönök utáni kamat, a robot, a párbér. Régóta kísért már közöttünk a fokozatos adó reformja. E reform helyes megvalósítása a terhek megnagyobbításától szabadítaná meg a parasztságot. Minél tovább huzzák-halasztják a fokozatos adó reformjának létesítését, annál nehezebb lesz a koldussá züllő parasztszótályt megmeíteni.

A magyar kisbirtok, vagy negyed-része meg van terhelve, de még nagyobb baj az, hogy uzorakamatot fizet. A vidéki pénzintézetek és a szövetkezetek vámpírmódjára szipolyozzák a paraszt életerejét, aki idestova rab-szolgája lesz a pénzintézeteknek, melyhez hitelért, segítségért fordult. Tervbe van véve a kisbirtok tehermentesítése, a kisbirtokon fekvő terhek állami megváltása — mikor lesz már e tervekből valóság? Meddig akarnak még várni? Addig, míg az egész kisbirtok a pénzintézetek kezében lesz? Akkor már Amerikában lesz minden paraszt.

Szigoru uzoratorvényt is ígértek már nem egyszer a kiszipolyozott kisgazdáknak. Mért nem csinálják már meg ezt a törvényt?

Nem tud elterjeszkedni a kisbirtok. A tőke magába olvasztja a kisbirtokot. Mi lesz azokkal az annyiszor megígért nagyszabású állami parcellázásokkal? Hébe-korba halljuk, hogy egyesek parcellázzák kedvezőtlen talaju földjét — iszonyu haszon mellett. Nem ezt várja a szegény nép. Hanem jó és olesó földet.

A magyar gabonának nincs szállítási kedvezménye sem a vonaton, sem a Dunán. Ha már a mészégetőknek s a zsákgyárosoknak is adnak vasúti szállítási kedvezményt, mért nem adnak a magyar parasztnak is?

Egyre-másra kötik meg a kereskedelmi szerződéseket, melyek a magyar gabonát a külföldről még jobban

kiszorítják. Mért kőtnek mindig rosszabb kereskedelmi szerződéseket, mért nem jobbakat?

Miért? Miért?

A sok kérdésre majd megadja a választ a jövő, amely pusztulást, enyészetet hord méhében.

El fog pusztulni ez az ország, ha a magyar földet meg nem menti az ő hű parasztjai számára.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 22.

A volt képviselők lassanként mind elszélednek a fővárosból s az aktív politikai küzdelmek is vesztenek lassanként erejükből. Beláthatatlan idő telhetik el, amíg újra lesz politikai élet Magyarországon. Mert a kormány — miut a félhivatalosok jelentik — mindenféle „izgatást“ lehetetlenné akar tenni.

Ilyen körülmények között hiábavaló lenne békekísérletekről, avagy csak ilyest cölzó szándékról kombinálni. Bécsben akarják hogy abszolútizmus maradjon s Fejérváryéknak is ez esik a legjobban.

(Nyiri a királynál.)

Bécsből jelentik, hogy Nyiri Sándor, volt királyi biztos, ma d. u. 2 órára kapott Ó felségéhez meghívót kihallgatás végett. A kihallgatásra vonatkozó értesítések még nem érkeztek.

(Fejérváry utazása.)

Fejérváry Géza báró szombaton reggel 8 órakor Bécsbe utazik és még aznap délután kihallgatáson fogadja őt a király. A miniszterelnök jelentést tesz a politikai helyzetről és előterjeszti a kormány terveit. Ezek a tervek — állítólag — igen mélyre menőek lesznek s úgy beszélük, hogy egy egész esztendőre való abszolútisztikus berendezkedést tartalmaznak.

(A beszámoló betiltása.)

A vezérőlbizottság azt tervezte, hogy e hó 25-én, vasárnap az összes

ellenzéki képviselők beszámolást tartanak. **Biztosra vehető már most, hogy a kormány közegei ezek megtartását betiltják.** A gyülekezési szabadság megsemmisítésének első fecskéje Komáromból, a Kubinyi Géza megyefőnök világából röppent ide. Peredy Géza, a komáromi függetlenségi párt elnöke, ugyanis bejelentette a rendőr-főkapitánynak, hogy Szász József képviselő vasárnap tartja beszámolóját. **A komáromi rendőrfőkapitány a képviselői beszámolót betiltotta.** Budapesti politikai körök nem kételkednek benne, hogy a többi beszámoló is hasonló sorsban részesül.

(A koalíció.)

A szövetkezett ellenzéken most alig történik valami. A vezérőlbizottság által a manifesztum megszerkesztésére kiküldött albizottság naponta ülésezik és munkáját a pénteken d. u. 5 órakor tartandó vezérőlbizottsági ülés elé terjeszti. Erről az ülésről azután ki is adják a szöveget, mely utolsó manifesztációja lesz a szövetkezett ellenzéknek.

(Kecskemét ellentállása.)

A város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta rendes ülését a polgármester elnöklété mellett. A bizottság *nem vette tudomásul* a miniszternek azon leiratát, melyben Kolozsváry Rudolf rendőrtanácsosnak kormánybiztossá történt kinevezéséről értesíti a törvényhatósági bizottságot.

(Rudnay és a főváros.)

Rudnay Béla Budapest főváros és Pestvármegye királyi biztosa ma már végleg megállapította, hogy kedden foglalja el teljhatalmu hivatalát. Reméli, hogy szerdán már befogja szállítani az állampénztárba a főváros adóit.

(Tolnamegye.)

Mérő János kormánybiztos kinevezése itt nagy izgalmat keltett. Tegnap több ezernyi tömeg vonult ki a dél-

szellemes író. Az író csak azt bizonyította be, hogy a franciáknak van oly hadserege, melyet a német soha sem fog legyőzni: irodalma. E novellában vannak mulatságos helyek; de ha, kedves Coralie, a folyóirat ez évi folyamában csak egy végig unalmas és teljesen élvezhetetlen novellát is talál, akkor megajándékozunk a Beléndék Dalabáj ur költeményeivel.

Ugy.

Olvassa csak, olvassa ezeket a német remekműveket! Igazán lélekemelő a magyar olvasóra, mikor úgy piszkolják benne betűben és rajzokban! A „Figaro“ közelebb szláv országgyűlésnek keresztelte el a mi jó magyar parlamentünk; s csakugyan a franciák és németek egyaránt irnak felőlünk bolondokat; csakhogy azok tudatlanságból — ki követelne attól a szeretetreméltó csevegőtől népismeretet, földrajzot, történelmet? — a németek — nem ritkán hazánkban született tudós német, kivált pedig szász uraságok, — csupa tiszta . . . rosszakaratból!

Ön — végmenedékkül — szóltalanul mutat e lapok szép képeire s azt jegyzi meg, hogy képes lapjaink is ezeket közlik nem egyszer?

Csakugyan nagy hiba tőlök, hogy oly külföldi lapok képeit veszik át, melyek több példányban terjedtek el szép magyar hazánkban, mint édes maguk. Arra való, ha már

„muszáj“ e szegényes eljárás, a képek dolgában is sokkal gazdagabb, jobb izlésű angol és francia irodalom. De, édes Coralie, higgye meg nekem, hogy ha a német lapok valamennyi, vagy csak felényi előfizetője csoportosulna a mi lapjaink köré, akkor azok minden tekintetben felülmulnák a németeket. Meg lehet róla győződve. Ámbár a „Vasárnapi Ujság“, az „Új Idők“ és az „Országvilág“ e tekintetben már nagy haladást tanúsítanak.

Némely delnök különben műveltebbnek tartja magát, ha az asztalán „külföldi“ ujságok hevernek. Egy nő, a ki — bár teljesen jogtalanul — büszke arra, hogy az ő nyelvén . . . nincs irodalma! Kérem — ha ismer ilyet, — fejezze ki ő nagysága előtt legőszintébb részvétet!

De most jut eszembe! Ha Coralie anynyira szerelmes a szép képekbe, bizonyára tagja a képzőművészeti társulatnak, mely valóban remek ad néhány forintért. Vagy nem úgy van? Oh édes Coralie, könnyen kimentheti magát; az „Ueber Land und Meer“-ből és a „Garten Laube“-ből nem értesülhetett arról. S ez elég.

Pedig mozanék ám valamit!

Coraliet ünneplik, szeretik tágas körben. Legalább három nőgyesületnek elnöknője.

Salonjai népesek, keresettek.

Izlése irányadó, ő maga — hogy rimben is zengjem halhatlan érdemeit — . . . hangadó.

Ha már most Coralie nem irtóznék rózsás hófehér ujjacskáinak betintázásától (az iráshoz látó nők közös, okvetlen sorsa!) s azután — egy halom bájos levélke megírása után — befogatna, aztán tenne igen, igen sok látogatást . . . csakhamar szervezhetne ma, az exlex és titkos ligák korszakában egy kis összeesküvést . . . a német olvasmány ellen! Irodalmunk ismét egyetlen menedéke lesz a nemzeti szellemnek! Érdemes valamit tenni!

S boldogok volnánk mi, ha e véd és vádbeszéd önöket, t. hölgyeim, Coralie, Adrienne, Clarisse, Márta, Margit, Nandine, Ida, Berta, Gizella, Ilka, Czici, Mici, Pici, Jankicza s. b. urnők, arra ösztönöznék, hogy kissé sorakoznának a magyar lapok körül is. Ezekben is van olvasni való s aztán hazafias munkát cselekednének, míg egy-egy előfizetés a magyart teljesen semmibe vevő „Ueber Land und Meer“-re s a többi sült német ujságra . . . valóságos en miniatur . . . hazaárulás!

Még Coralie is . . . germanizál!

Az év majd lejár, az előfizetések ideje majd következik . . . tessék, édes Coralie, számolni a lelkiismeretével!

utáni és esti vonathoz, hogy a kormánybiztos ellen tüntessenek. Ő azonban eddig még nem érkezett meg. — Este nagy tüntetés volt, mely alkalmából Döry Pál alispán és Simonsich Elemér vármegyei főjegyző beszédet intéztek a tüntetőkhöz és nyugodtságra intették őket. A tömeg a rendőrfőkapitány lakását követ dobálta meg és több ablakot bevert. A tüntetőket a rendőrség szétverte. Tolráról egy század lovasság érkezett ide a csendőrség megerősítésére.

(Változások a kabinetben.)

A pénzügyminiszterium vezetője, Popovics Sándor államtitkár — mint értesülünk — megkapta állásától való felmentését. Valószínűleg még e héten, Lukács György távozásának publikálásával egy időben ad erről számot a hivatalos lap. Popovics semmi körülmények közt sem volt hajlandó az abszolút kormány rendelkezésére állani s távozik, még mielőtt Münnich Aurél átveszi a pénzügyi tárcát. A távozó államtitkár hatáskörét három új államtitkár kapja meg: dr. Papp Sándor miniszteri tanácsos, Benedek Sándor közigazgatási bíró és dr. Feichtinger Sándor. A kitűnő szakember nyugalmába vonulása így is kétségbeesett zavarba hozza a pénzügyi kormányt.

A kabinetben most különben nagy változás készül. Kormánypárti forrás jelenti, hogy a miniszterek közül csak ketten maradnak meg a kormányelnök mellett, a többi a közeli hetek, illetőleg március és április havában másnak adja át a helyét. Elmegy: Lukács, Kristóffy, Bihar, Lányi, Kovácsévics, megmaradnak: Vörös és Feilitzsch. Jusson új embereknek is a lakmározásból. Ha ugyan maradt valami a fazekekben...

(Kassa város közgyűlése.)

Kassa város törvényhatósága ma közgyűlést tartott, melyre már három ízben feloszlott közgyűlés tárgysorozata volt kitűzve tárgyalásra. Érdemleges határozatot azonban most sem hozhattak, minden kérdést levettek a napirendről. A közgyűlésen mely délután 5 órakor kezdődött csendőrök kíséretében jelent meg Pongrácz főispán, akit a bizottsági tagok viharos abcugolással fogadtak. A tárgyalás közben Barkoczy bizottsági tag a Kossuth-nótát kezdte énekelni, mire a főispán csendőrökkel kivezettette a teremből. — Ugyanezt tette még többekkel, akik erősen kikeltek a hatalmaskodás ellen. A közgyűlés egyébként rendben végződött.

(Gróf Csáky Kolozsvárt.)

Gróf Csáky Zsigmond kormánybiztos ma reggel csendőri és katonai fedezet mellett Kolozsvárra érkezett. Semmi incidens nem fordult elő. A kormánybiztos kijelentette, hogy a megye autonómiáját feltétlenül respektálni fogja.

(Megakadályozott közgyűlés.)

Aranyosmaróthról táviratozzák: Sényi Kálmán főispán a mára kitűzött törvényhatósági közgyűlés megtartását megakadályozta. A tárgyalási terem ajtaját csendőrök állták el és bizottsági tagokat nem engedtek be a terembe. Erre a bizottsági tagok az alispán lakásán tartottak gyűlést és eddigi

határozataikat fenntartották, — gyűlés után pedig a vármegyeháza előtt hazafias dalokat énekeltek.

(Erőszakos eltávolítás.)

Nagykárolyból táviratozzák: Nagy László megyefőnök ma délelőtt egy csendőrszázados és két csendőr kíséretében megjelent Horvay Aladár alispánhelyettes főjegyző hivatalos helyiségében és felhívta, hogy adja át hivatalát Major Károly központi anyakönyvi felügyelőnek. Horvay a főispán hívása dacára; nem jelentkezett, azt válaszolván, hogy a közgyűlési határozat értelmében hivatalát nem adja. Erre a főispán kivette Major Károly ujonnan kinevezett főjegyzőtől az esküt és átadta neki a főjegyzői hivatalt. A városban minden nyugodt.

(Rudnay tisztikara.)

A hivatalos lap mai száma jelenti: A m. kir. belügyminiszter Rudnay Béla a Budapest székes fővárosra és Pestpilisoltikiskun vármegyére nézve kinevezett királyi biztos mellé szolgálatátélre Buth Károly miniszteri tanácsosi cím- és jeleggel felruházott osztálytanácsost, dr. Ebergényi Sándor miniszteri titkárt, dr. Pásztélyi István miniszteri titkári címmel felruházott miniszteri segédtitkárt, Tóth Géza miniszteri segéd-fogalmazót, György Henrik számtanácsost és Urtika Jenő irodasegédtitkárát kirendelte.

(Betiltott népgyűlések.)

A mai napon Csanád és Szepes vármegyék területén betiltották a városnapra tervezett népgyűléseket.

A mai nőnevelés alap hibái.

— Irta: Dr. Matolcsy László. —

(I.) Már régóta töprengek magamban, írjak e, ne írjak. Mert bizony-bizony a legtöbbször szívalomom narc az egyesek harca a megrögzött társadalmi felfogásokkal szemben. De az a szerencsétlen eset, a mely felzavarta városunkban a kedélyeket, kezembe adta a tollat, hogy rámutassak arra a társadalmi helytelen nevelési irányzatra, a mely mint moloch, már annyi sok áldozatot követelt, majd közbotrányal végződő, majd titkon lejátszódó tragédiákban.

A társadalmi kérdések oly hatalmas utat tettek meg hazánkban, oly nagyot változtak a viszonyok; csak leányaink nevelésének alapelvei azok nem akarnak változni, nem különösen az ilyen kisebb s maradibb városban mint a miénk. A feministák mozgalmának hullámgyűrűje még nem érte el városunkat s ha egyesek követték is az újabb modernebb irányt, kénytelenek alkalmazkodni, mert a kitűnés kétes értékű szerepére nem mernek vállalkozni.

Az alaphiba pedig ott van, hogy akkor, mikor a realis élet, a maga összes bajjaival, nyomorúságával, szenvedéseivel és mondjuk ki nyíltan büneivel haroban áll az emberrel s midőn az iskoláknak és minden nevelői tényezőnek, különösen a szülői háznak erre a harora kellene előkészíteni, ezt a fiuknál teszik meg csak, a leányoknál még az ideális nevelésre fektetik a fősúlyt. A leány ideális lelke, ne tudjon meg semmit a világ realitásából, rosszaságából s lásson mindent azon rózsaszínű szemüvegen keresztül, a mit a mama felköt szemére. És ezzel nevelnek erőteljes mezei virág helyett, virágházi növényt, a mely azután a kiültetésekor elfonyad, elhervad s még jó ha nem átokkal ajakán. S mit tesz e helyzettel szemben az iskola. Semmit. Meri nem tehet. Nem tehet pedig azért, mert szembeállítja magát a szülői házzal. Hisz hányszor volt már reá eset, hogy a tanítónő, — tehát egyik legridegebb kenyérkereső pályára szánt növendékünk szülője feljött az iskolába s számon

kérte, hogy hogyan merészel az iskola oly dolgokat tanítani leányoknak, a minők a nevelésben és természetrajzi órán elfordultak s hogy lehet leányoknak fel nem öltöztetett ábrát — sőt borzalom kimondani — még megnyuzott emberi testet mutogatni.

S mi az eredménye a nevelési rendszernek. E virágházi növény eltörik az első érintésre, s ekkor a szülő átkoz mindenkit, a világot, a rossz embereket, csak azt nem látja, hogy ha idejekorán megedzi ő maga leánya szívét és lelkét a világ ellen, az bizonyára megvető tekintettel, s lenéző pillantással gyözedelmeskedett volna ott, a hol most elbukott. Vagy vegyük a másik eshetőséget. Az anyának sikerült szeretve féltett s féltve őrzött leányát bimbójában eljuttatni a családi élet biztos kikötőjébe, oh s az eredményt lássátok a sok szerencsétlen házasságban, végig sirt életben, s olvassátok el Ritook Emma: Tévészett utakon egyedül és Fehér Judit: Asszonyok című irány regényét s a feleletet megkapjátok.

Ne majom szeretettel vegye az anya körül gyermekét, hanem szeresse úgy, és annyira, hogy a leány tőle tudja meg a világ realitását, akkor, a mikor szüksége van reá, s annyit belőle, a mennyire szüksége van. Oh az anyai szív, ez a legjobb orvos és ápoló a mely olvasni tud a leánya megnyilatkozó szívében, lelkében, elfogja találni azt a mértéket, a mely szerint a mérget alkalmazni kell, hogy az használjon, ne ártson, mert ha ezt a mérget más kezébe veszi a leány, abból vagy marólug, vagy ópium válik, az első, mely rögtön őt, a másikat, a mely lelkét teszi tönkre.

S ha a leány már a szülői háznál ilyen okszerű és céltudatos nevelésben részesült, akkor és csakis akkor veheti fel az iskola a nevelésben a fejlődés és fejlesztés fonalát, de csak is a szülői házzal egyetértve, kéz a kézben: Mert ha valahol, úgy itt van szükség e két tényező összehatására. Az iskola a szülővel való érintkezés és értekezés nélkül vajmi keveset tehet, mert nem tudván eltalálni azt a helyet, a hol a fonalat fel kell vennie, nem egy esetben rojtana ott, ahol használni vélt.

Azt pedig kívánni sem lehet az iskolától, hogy ő magától tapasztalja ki a helyes mértéket, nem azért, mert a gyermek csak a szülő előtt nyilatkozik őszintén, az iskolában már a reá jövő behatások: a tanári tekintély, a tisztelet, az idegenség, a féltékenység, a barátság stb. stb. azok mind egyenként és együttesen szépen kiforgatják valójából. Szükséges tehát, hogy a szülő nyilatkozzék őszintén s tanító előtt, hogy láthassa a tanító a gyermekben azt, s fejleszthesse, a mit különben látnia, tennie nem lehet.

(Vége következik.)

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— február 22.

Lesz lassan tragédiává,
A mi eddig volt bohózat,
Nótánk lesz megint a „Hymnusz,”
És imádságunk a „Szózat.”

Parlamentünkben kizárnak,
S elhagyott öreg királyunk...
Hát járunk a templomokba,
Hol a jó Istent találjuk.

Rosz viszonyok.

— febr. 22.

Az ország már koldusbotra jutott, melyen egyhamar már változtatni sem lehet.
Kiheveri é, mikor haveri ki? ezt csak a jó isten tudja.

Országunk, mely mindég földmivelő állam volt s helyzeténél fogva mintegy erre volt kényszerítve, ma már nem egyéb, mint egy teljesen eladósodott ország.

Hogy csak egy kevés példával szolgáljunk, nálunk Debrecenben nincsen száz ház, melyen teher nem volna, nincsen ötven ház, melyre a tulajdonosa azt mondaná, hogy ez nem eladó.

Ha valaki házat akar venni, nem azt kérdik, mi az ára? de hogy mennyi teher van rajta? a kinek ma néhány ezer koronája van, házat bárhol vehet, de megveszi vele persze az adósságot is, melytől aztán hogy szabadul, ez csak az ő dolga.

Hát még a földbirtokok hogy meg vannak terhelve; a kisbirtokokosok nyakig usznak az adósságban, a középosztály már lélegzeni is alig tud.

Ez az osztály az, melyből leginkább a nemzet értelmisége kerül ki, de mivel sok a kötelesség, sok az, miben részt kell venni, mit teljesíteni kell, mely alól az ember nem vonhatja ki magát, a melyhez azonban a megkivántató jövedelem hiányzik: így nem marad más hátra, vagy adósságot csinálni, vagy a birtokot megterhelni.

De az adósság, mint a hólavina, egyre gurul, egyre nő s az ember azon veszi egyszer észre magát, hogy hiányzik a fedezet s a vagyont elvesztik.

Kereskedőink sorra bukhatnak, mivel minden üzlet, ipar pang.

A politika megmetyélezte az emberek szívét lelkét: így a nyomasztó, orosz viszonyok közt csak szárnalmas mosoly jön ajkunkra: meddig fog ez tartani? végeredményében hová fog ez vezetni?

+

— **Mozart este.** A mai felolvasó-est Mozart szellemének volt ajánlva. A Divényi Gyula szellemes felolvasásán kívül a többi 5 szám mind Mozartól beszélt a közönségnek. Feesz Endre kegy. r. tanár kellemes stílusban és érdekes vonásokkal rajzolta meg Mozart életét és méltatta nagy munkásságát. Teljes képét adta az óriás tehetségnek, mely mint annyi nagy szellem csak halála után nyerte el megérdemelt helyét a zeneszerzők Pantheonjába. Az erre következő vonás négyes a legnivatottabban állította Mozart-szellemét a figyelmesen és érdeklődéssel hallgató közönség elé. Különösen nagy tetszést aratott az Andante és Menuette. A művészek, mert ez a név megilleti őket, dr. Szenes Zs., dr. Spiz Lipót, Altman Hugó, Unger Lajos, annyira szépen muzsikáltak, hogy a különben nehéz mű és magasabb zenei képzettségű hallgatók részéről is feltételező 13. sz. D.-moll vonós négyes minden részletét szívesen hallgatták. A román. kath. egyházi vegyes énekkar Husz Lajos mesteri vezetésével alatt precízen énekelte az „Ave veum corpus” kezdetű egyházi éneket. A vonós kíséret kellő és nagyon szabatos játéka csak emelte az ének szépségét. Meg is újrátették. A Svetits intézeti tanítóképző énekkar Sajó Berta k. a. vezetésével szépen énekelte „Barátság” és „Szárnyain” kezdetű énekeket. A négy kézre átírt symfonia szépen érvényesült Alber Luiza és Fenyő Imre ugy technika mint felfogás tekintetében jeles játékában. Utoljára hagytuk, bár sem a sorrend, sem az érdem szerinti elhelyezés szerint Divényi Gy. A komikum az életben és az irodalomban c. felolvasását. Az ismert szellemes felolvasó derült hangulatot keltett színporkázó példáival, melyekkel a komikumot magyarázta. A közönség minden számot zajos tetszés nyilvánítással honorált.

— **Dal és zene estély.** A debreceni dalgyűlés 1906. évi március hó 1-én, csütörtökön Mácsay Sándor karnagy vezetésével, Rác Károly és fia zenekara közreműködésével, a „Margit-fürdő” disztermében tartandó zártkörű dal- és zene estélyt rendez a következő műsorral. 1. Nyitány: Rác Károly és fia zenekara. 2. Lengyelek a csárdában: Stehló-tól. 3. Édes hazám: Huber-

től. 4. Nem nézek én: Huber től. 5. Miről apám: Lányi-tól. 6. Népdalegyveleg: Angyal Armand-tól. 7. A műsor többi számát Rác Károly és fia zenekara látja el hajnali 2 óráig. Belépti-díj személyenként 2 korona. Család-jegy 3 személyre 4 korona. Kezdeté este pontban 9 órakor. Ujjonnan belépő egyleti pártoló tagok ezen estélyen már tagsági igazolványaikat használhatják, illetve annak felmutatása mellett a pénztárnál belépő jegyet nyernek. Tagsági aláírást elfogad Govrik Miklós dal egyleti II. sod tiktár (Széchenyi u. 3. sz.) s az estélyen a pénztár.

— **Verekedés.** Még a múlt hó 27-én történt egy vasárnap délután, hogy Dobránszky Sándor és Dobránszky Gyula nap-szamosok Jókai utca 42. szám alatti lakosok a Vendég-utcán jártukban betértek Kiss Lajos bormérésébe, ahol az ivóban letelepedve csendesen iddögáltak, mikor egyszerre a koresma belső szobájában cigányzene mellett mulatozó társaság között verekezés támadt. Szilágyi Gyula és Vadász József nevű munkások nekiesetek egy harmadik társuknak, akit előbb alaposan helybenhagytak s aztán ki akarták dobni a csapszékbe. A két Dobránszki ezt látva közbe lépett és segítségére kelt a bántalmazottnak, mire a kaptos verekedők ellenük támadtak és csakhamar valóságos csata színhelye lett a koresma. A verekezés pedig a Dobránszkiakra, de különösen Dobránszki Gyulára igen súlyosan végződött. A szerencsétlen embert ugyanis, miután kegyetlenül elpáholták, megragadták és kitesztették az utcára, amikor is egyensúlyt veszítve, oly szerencsétlenül zuhant a koresma ajtajában levő lépcsőfokról a járdára hogy eltört a jobb lába bokacsontja és súlyos sérülésével hetekig nyomta az ágyat a kórházban, honnan csak a napokban bocsájtották el gyógyultán. A hogy a kórházból kijött első dolga volt, hogy a bántalmazói Szilágyi Gyula és Vadász József ellen feljelentést tegyen a rendőrségnél, mely az eljárását megindította.

— **Idegen csendőrök Debrecenben.** A ma esti gyorsvonattal 50-60 csendőr jött Debrecenbe, akiket a belügyminiszter a debreceni létszám megerősítésére rendelt ide. Ugy látszik, hogy ez a csendőr-invázió a kinevezendő kormánybiztos, vagy megyefőnöknek közel jövőben várható érkezésével van összefüggésben.

— **Az alkotmányvédő bizottság ülése.** A városi alkotmányvédőknek, akikről tegnap hosszan megemlékeztünk, ma délután ismét ülésük volt 5 órától este 9-ig. A tanácskozás eredményeképpen a következő, dodoni homályba burkolt kommunikát adták ki:

„Az alkotmányvédő bizottság rendületlenül ragaszkodik a közgyűlés határozataihoz és e határozatoknak teljes erővel való végrehajtására minden törvényes módon és eszközöknek igénybevitelével törekszik. Az egész tisztviselői kar érdekeinek megfelelő anyagi és erkölcsi biztosítékok iránt a kellő intézkedéseket megtette.”

Mik ezek az intézkedések? Avagy azokról a város polgárságának tudomást venni nem szabad?

— **Az iskolaorvos az elemi iskolában.** Lukács György vallás és közoktatási ügyvivő szabályzatot bocsátott ki az állami elemi népiskolákban alkalmazott iskolaorvosok számára. A középiskola tanulóinak, épületének stb. egészségügyi ellenőrzésére már 1886 óta az iskolaorvosok ügyelnek: Lukács rendelete most a fejlődés kezdetén levő gyermekek testi állapotát is szakszerű felügyelet alá helyezi. A szabályzat szerint az iskolaorvos feladata, hogy a tanulók testi fejlődését és egészségi állapotát a törvény-

ben megszabott tankötelezettség ideje alatt gondos figyelemmel kísérje; a beírásakor megvizsgálja a felvételre először jelentkező tanköteleseket, vajjon testi és szellemi fejlettségük miatt nem kell-e őket esetleg még egy évig az iskolától távontartani, továbbá, hogy nincs-e olyan betegségük, amely nyilvános iskolába járásukat lehetetlenné teszi; a tanítás kezdésekor, valamint iskolalátogatásai alkalmával is gondosan kiterjeszti figyelmét arra, van-e a trachomás, vagy trachomában gyanús a tanulók között; az iskolai év elején véleményt mond azokról a tanulókról, a testgyakorlás, ének, kézimunka, esetleg a rajzolás alól fölmentendők; a beteg tanulók gyógyítása nem az iskolaorvos feladata; erről a szülők tartoznak gondoskodni, esetleg a szegénykezelésre utasíthatók. Az iskolaorvos évi tiszteletdíja minden osztály után 40 korona. Megbízását a minisztertől kapja, aki tőle a megbízást vissza is vonhatja.

— **Az elbujdosott gyermek kalandjai.** Veszedelemes kalandon ment keresztül Kovács Endre budapesti 16 éves iskolás fiú, aki egy postás gyermeke. A Dessoeffy-utca 25 számú házban megismerkedett Papos József lakatos inassal, aki rábeszélte, hogy szökjenek meg és lépjenek be a francia idegen légióba Kapos rábeszélésére Kovács az apjától elvett 200 koronát és azzal Bécsbe utaztak. Itt egy koresmában összekerültek egy fiatal emberrel, aki elkísérte a kalandos ifjút, majd egy elhagyott helyen megtámadta elrabolta a 200 koronát és Papossal együtt, aki valószínűleg büntétára volt, megszökött. Kovácsot, aki a szökevények után lövöldözött a bécsi rendőrség eltojta. A kapitányságon kiderülvén az eset, a fiút szabadon bocsátották, aki a bécsi magyar egyesület támogatásával Budapestre utazott. Itt azonban meggondolta a dolgot, nem ment vissza a szüleihez, hanem bujdosásra szánta magát. Eljutott Székesfehérvárig, itt azonban megharapta egy veszett kutya. Beszélgettek a Pasteur-intézetbe, ahol kétségbeesett szülei ma ráakadtak.

— **A városházáról.** Az alkotmányvédő bizottság naponta ülést tart, s tisztviselők rendszeren végzik feladatukat. Csend és nyugalom van, — de csak látszólag. A tisztviselők erősen ragaszkodnak a közgyűlés határozatához és két-három tanácsnok már azt is kijelentette, hogy azon esetben, ha törvénytelen rendeletek végrehajtására akarnák kényszeríteni őket, — inkább nyugdíjaztatásukat kérik, mintsem hogy a közgyűlés határozatával ellentétbe kerüljenek. Az a hír, mintha néhány tanácsnok már be is nyújtott volna nyugdíjaztatása iránti kérvényét, — úgy értesülünk — ezidőszert még korai.

— **Lopás az éj leple alatt.** Soós Istvánné szül. Horváth Anna Téglás pusztai lakos házából vasárnapra virradóra reggel több holmi eltűnt. — A lakás ablakai éjjel nyitva voltak és a vizsgálat megállapította, hogy a tettesek ezen át hatoltak a lakásba s onnét 4 darab sonkát, több füstölt húst, szalonnát és egy zsák kenyérlisztet elloptak. A vizsgálat a nyomokból azt is megállapította, hogy a tettesek ketten voltak, kiltűket azonban még eddig nem sikerült felfedezni. A vizsgálat ez irányban folyik.

— **Kutyatemetés.** Londonban, Párisban s Newyorkban tudvalevőleg kutyatemetők is vannak, tele mindenféle sirkővel, melyek alatt a kutya faj legkülönbözőbb képviselői nyugszanak. — A kiket a gazdáik tudniillik ide temették. Ez a temetés ugy Londonban, mint Párisban csendben, feltűnés nélkül szokott történni, Newyork azonban e tekintetben új divatot kezd. Indianapolisban a város egyik gazdag asszonya, Jarrelsné, a

kubai vérebét, mely hirtelen mult ki, oly ünnepélyesen temettette el, hogy egy kedves rokont sem különben. Mindenekelőtt barátainak és ismerőseinek halotti jelentést küldött az eb elhunytáról s meghívta őket a temetésre. — A barátok és ismerősök nem annyira részvétből, mint kíváncsiságból mind megjelentek. A kutya holttestét a temetkező társulat emberei megmosták, atlaszszal bélelt koporsóba fektették s a temetőbe kísérték. A vigasztalhatatlan Jarrelsné saját fogatán ment a koporsó után s őt követte a „gyászközönség“, hosszú kocsisorban, a szomorú aktushoz éppen nem méltó hangulatban. A sirnál néhányan beszédet tartottak, melyben az elhunytak érdemeit és érdemeit magasztalták, mert hogy volt annyi érdeme, mint sok embernek. Azután mindenki egy-egy rögöt dobott a „sirba“ s a gyászoló közönség minden nagyobb meghatottság nélkül oszlott szét.

— **Ellopott pincekulcs.** Vendégszerető fiu Hegyi András tiszacsegei legény, csak az baja, hogy még semmije sincs, mindene az apjáié, Hegyi Istváné. A fiu azonban minden áron gyakorolni akarta a vendégszeretetet s ezért ellopta otthon a szállóbeli pincekulcsot és meginvitálta három társát a szőlőbe. Folyt is vigan a mulatozás és a négy legény derekasan neki látott a borfogyasztásnak. Hegyi István azonban midőn legközelebb kiment a szőlőjébe, észrevette, hogy idegen kezek pusztítottak az ő pincéjében s erről jelentést tett a csendőrségnél. — A csendőri vizsgálat pedig kinyomozta, hogy ebben Hegyi András a ludas, ki ellen a följelentést meg is tette.

— **Tolvaj szerető.** Két héttel ezelőtt Papp Mari cselédleány elvitte a ládáját Szőke Anna barátnőjéhez, hogy amig új helyet nem talál, tartsa azt magánál. Nem akarta, hogy ide-oda hurcolja mindig idegen helyekre a holmiját, hát barátnőjénél helyezte el. Tegnap este egy hordár ment el Szőke Anna Nyugoti-utcai lakására azon megbízatással, hogy a ládát onnét elvigye. Csak annyit mondott, hogy a Papp Mari azt izeni, van már helye, köszöni a szivességet. A leány gyanútlanul kiadta a ládát és annál nagyobb volt meglepetése, midőn ma reggel maga Papp Mari jött hozzá a ládáért. Itt rögtön tisztában voltak, hogy csalás történt. Utána jártak tehát a dolganak, hogy ki követte azt el. Először is felkeresték a hordárt, aki a ládát elvitte. — A hordár elmondta, hogy egy férfi megbízásából járt el és a férfi leírásából Papp Mária ráismert kedvesére, Lieber Sándor állás nélküli iparoslegényre, a kinek elmondotta, hol van ládája. A legényt a rendőrség még ma elcsipte egy lebujsban, hol éppen azon munkálkodott, hogy a ruhák árát eligya. Mert eladott már mindent és a pénzből is már alig van valamije. A család szerető ellen megindították a további eljárást.

— **Meglopott kereskedő.** Farkas Jenő Sass utcai fűszerkereskedő ma délután feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki az udvarra nyíló raktárhelyiségébe az ablakon keresztül behatolva onnan mintegy 20—24 kiló paprikát ellopt. A rendőrség keresi a tettest.

— **Pályázat a fogházorvosi állásra.** Dr. Sárváry Gyula az elhunyt városi tisztifőorvos évekig töltötte be a fogházorvosi állást is, mely tisztségre, most, hogy halálával megüresedett a kir. ügyészség pályázatot hirdet. A fogházorvosi állás 600 korona tisztelet díjjal jár. A pályázni óhajtokat dr. Várady Sándor kir. ügyész felhívja, hogy kérvényüket a hivatalos lapban legközelebb megjelenő pályázati hirdetménynek harmadszori közzétételéből számított négy hét leforgása alatt — nyujtsák be hozzá.

— **Köszönet nyilvánítás** Király Gyula tanácsnok irtól egy magát megnevezni nem kívánó jóltevő részéről 25 korona lett kezimhez juttatva a siketnéma iskola részére, ugyancsak e ólra Aszél Géza főmérnök ur 2 koronát küldött hozzám, mely kegyes adományukért fogadják a szegény siketnéma nevében hálás köszönetemet. Oláh Károly tanácsnok.

— **x LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfaluassy ház. Állandó fénykép kiállítás a műterem kapubajáratánál levő kirkatban.

— **x Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az *Iziz* hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ára csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógy-szertárában, Piac-utcán.

— **x Parcelázzunk birtokokat** holdanként 300 koronától feljebb. — Bővebbet: Haupt Géza és társa; Tasnád.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

Szállodások és vendéglősök táncmulatsága.

— febr. 22.

A debreceni szállodások, vendéglősök, kávéosok és kocsmárosok ipartársulata a debreceni pincér betegsegélyző pénztárral karöltve fényes sikerű hangversenyt és táncmulatságot tartott ma este a „Bika“ szálló disztermében.

Előkelő, disztigvált közönség jelenlétében művészi sikert arattak a hangverseny szereplői. Bevezetéseken dr. Benedek János tartott szép és lebilincselő felolvasást. Utána Zilahy Gyula játszott el egy maga egy modern vigjátékot 13 szereplővel. Az ominózus szám egyuttal esütörtököt mondott. Zilahynak valósággal frenetikus hatása volt s olyan tapsvihart kapott, amelyet aligha halottak még a „Bika“ disztermének vén falai. Főthi Fridának, a szintársulat szubrettjének is nagy sikere volt Deési Alfréd dalaival, ugyszintén Kondor Ernőnek és Sarkadi Vilmosnak is, akik jóízű kuplékkal kedveskedtek a hallgatóságnak.

Hangverseny után reggelig tartó tánc volt a Magyarai testvérek pompás muzsikája mellett.

Jelen voltak:

Urasszonyok: Rolich Edéaé, Horváth Istvánné, Leskai Ferenecé, Németh Andrásné, Bona Fortunátuné, özv. Bancsi Aisjosné, Lap Györgyné, Goldstein Gyuláné, Neumanu Henrikné, Molnár Jenőné, Zelinger Edéné, Hlajka Andrásné, Juhász Jenőné, Böhm Jenőné, Papp Józsefné, Schrehárt Edéné, Goldstein Lipótné, Kovács Arnoldné, Schenk Józsefné, Kasinczky Bárné, Vajda Samuelné, Markbreiter Adolfné, Rózenberger Hermanné, özv. Fischer Jakabné, Székelyi Károlyné, Márk Endréné, Rosenberg Simonné, Áber Béláné, Nikkelsburger Lászlóné, Wallerstein Lipótné, Fürst Béláné, Schneister Leopoldné, Fenyő Sándorné, Schwéd Mártonné, Mihály Ferenecé, Erőss Jakabé, Weisz Mátyásné, Konzrits Alajosné (Nagyvárad), Surányi Sándorné, özv. Benes V.-né, Spicz Ignátné, Krapf Mórné, Egri Ferenecé, Papp Lászlóné, özv. Tóth Józsefné, Lovassi Károlyné, Pájer Ferenecé, Földesy Dezsőné, Németh Andrásné, Burger Ferenecé, özv. Erdős Károlyné, Kiss Adolfné, Poranics Jánosné, Vioner Károlyné, Ujváry Mártonné, Hajnal Péterné, Ottó Sándorné, Veinstein Lajosné, Freidenfeld Rudófné, Ladányi Györgyné, Ohm Emilné, Özv. Csengeri Lajosné, Szmerka

Lajosné Klapel Jánosné, K. Réz Andorné, Fikl Györgyné.

Urleányok: Glück Margitka, Zvér Margitka, Zvér Ilonka, Bánóczy Karolin, Neuman Rózsika, Zelinger Margitka, Goldstein Hermína, Aufrecht Hermína, Brummer Maud, Markbreiter Margitka, Fischer Hermína, Bacsó Margitka, Rozenberg Zsófia, Deutsch Margitka, Deutsch Gizella, Mátyás Gizella, Walterstein Zsófia, Kovács Etelka (Nyiregyháza), Kenény Ilonka, Kenény Irenke, Falusy Ilonka, Merkl Teréz, Weisz Frida, Stuller Mariska, Rószler Rózsika, Főthi Frida, Papp Erzsike, Kovács Juliska, Jenk Ella, Hellenberger Jozefa, Burger nővérek, Hellenberger Katica, Ujvárosy Ágnica, Ottó Vilma, Freudenfeld Mariska, Freudenfeld Boriska, Freudenfeld Annuska, Csengeri Sarolta, Csengeri Juliska, Szmerka Irenke.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Péntek, febr. 23.: „Postás fiu és huga.“ Énekes bohózat. (C.)

Szombat, febr. 24.: „Gül baba.“ Operett. Ujdonság. (A.)

Vasárnap, febr. 25. d. u.: „Aranyvirág“, operett. Este: „Gülbaba.“, bérletszűnet.

„Hunyadi László.“

— Opera a színházban. —

— febr. 22.

(gr.) A koalíciónak éppen most vágta a szemébe a derék Tisza István gróf, hogy bizonyos esetekben szabad nagy bonyodalmakat előidézni, de csakis olyankor, ha — biztosítva van a siker.

Hát mi is arra kérnök színházunk házi isteneit, hogy olyankor vállalkozzanak az operázásra, a mikor ez nem jelenti az élvezet megoperálását.

Zilahy Gyula Tisza ellenében ennek pártelnökét, a jámbor Podmaniczky Frigyest vághatja ki, kinek unos untilg idézett mondása, hogy Shakespeare vagy jól kell adni, vagy sehogy, de mindenesetre adni kell.

Hát — ugy látszik — nálunk is adni kell operát, ugy a mint lehet, azért bele nyugszunk az előadásba, a melyhez minden eszköze meg van a társulatnak, holmi esekéltség, vagy is — a hang kivételével. Ha pedig opera kellet, helyes volt a „Hunyadi László“ kiválasztása, a melynek egyes részei (például a királyi eskü és annak megszegése) ma is hangulatokat keltenek.

Minden egyes szerephez — mondom — nem állott araváló énekes és énekesnő rendelkezésre, de az tagadhatlan, hogy az opera betanulása körül igyekezetet fejtettek ki s különösen két szereplő: *Zilahiné* és *Radó Anna* érdemlik a legteljesebb elismerést.

Zilahiné (Mária) gyönyörű organuma ma is teljesen érvényesült. A II. felvonás szerelmi kettősében és a börtönjelenetben ugy éneke, mint játéka igazán elérte az operai színvonalat. A közönség szűnni nem akaró tapsal, számos kihívással mutatta ki tetszését. Kár hogy éppen az ő parthie-jából töröltek több számot.

Radó Anna meglepett Erzsébetjével. Látszott, hogy nagy ambicióval készült a szerepre. A II. felvonásban szép koloratúrát, tiszta staccatokat mutatott be s bár a Lagrange ária eléneklését még királyi biztos rendelet sem követelhetné Debrecenből, ezt a merész feladatot is tisztességes sikerrel

oldotta meg. Tiszteletét ezt előre látván, korszorival, virágállvánnyal, bokrétával lepték meg. Tapsban és kihívásban méltó része volt a művésznőnek.

A többi szereplő sehogysem akarta elhinni, hogy nem operette meg, hanem oper. Békefi (Hunyadi László) a szöndesebb számokat szépen énekelte, de a magasabb hang-effektusok forszírozását ma nem igen bírta hanggal. Ezenfelül méltóságnélküli Hunyady László volt. A „El, el kívánjuk a királynak esküvét“ triójában már azt vártuk, hogy szinte tárcra perdül nagy illegésében-billelésében. Mikor Polgár-Cillejt leszurták, ugyane sorsot szántuk volna még-három szereplőnek, hogy ne kelljen végig hallgatnunk ugynevezett éneklésüket. Ily kegyetlenek voltunk kivált Sz. Pozsonyi Lenkének (Mátyás király) szintelenségeért, Perényihez, (László király), a kinek hangja úgy zengett, mintha valami fonográfól szólott volna és Árkosinak, az úgy ének mint játék dolgában jelentéktelen Garajáért. No, de az is szép volt, hogy a derék kómikus, Polgár ideje korán elvégezte, a mi rábizatott.

Huber karnagy sok routine-nal dirigált, de hát hangot ő sem adhatott mindenkinek. Helyén volt a zenekar, itt-ott a férfiak, hanem anóikar — azt jobb vacsora előtt hallgatni, mint vacsora után. Nem tekinthetjük szerencsésekknek a rövidítéseket sem; így az I. felv. ugynevezett veszekedő kardalának, a kerti jelenet végének sat. kár volt elmaradni.

Telt ház volt. Lám, nem mindég kell piros színlap a nézőtér megtöltéséhez!

* **Gül baba** A szombat este bemutására kerülő Gül Baba próbái már a betelezéshez közelednek és a társulat egész énekes személyzete ritka buzgósággal igyekszik a népszerű daljáték debreceni sikerét előmozdítani.

* **Az új baritonista.** Tudvalevő, hogy Zilahy Gyula igazgató nagy áldozatok árán Bay Lászlót, a kolozsvári színház baritonistáját szerződtette a jövő szezorra. A kolozsvári lapok egyértelműleg azt írják Bay-ról, hogy sajnálattal válik meg tőle az odaváló közönség és szerződtetése nagy nyereség a debreceni színháznak.

TAVIRATOK.

A forogó Oroszország.

Pétevár, febr. 22. Stanica-Gianinska-ban (Kaban) 400 kozák az Urup-ezredből fellázadt. A lázadók ellen a kik körülszáncolták magukat, katonákat küldtek ott gépfegyverrel. A kabani terület főnöke a csapatokkal van. Már össze is ütözködtek, de az összeütözésről hiányoznak a részletek.

Prielle Kornélia betegsége.

Budapest, febr. 23. Prielle Kornélia, a Nemzeti Színház ujabban sokat emlegetett, nagy művésznője súlyos betegen fekszik. *Allapota ma olyroszra fordult, hogy az orvosok végkép lemondtak életéről.*

A svájci szerződés.

Bécs, febr. 22. A kereskedelmi szerződési tárgyalások befejezéséhez tegnap megérkeztek a svájci követek.

Olasz lap a magyar válságról.

Róma, febr. 22. A Nápolyban megjelenő *Giorno* című lapot elkobozták, mert gyűlölködő kirohanásokkal tárgyalja Magyarországnak az uralkodóházhoz való viszonyát.

Meglopott muzeum.

Budapest, febr. 22. Győről jelentik: Az itteni szentbenedekrendi főgimnázium régiségtárába múlt éjjel betörttek s számos nagyértékű műkineset raboltak el. A tolvajt Kiss János, volt papnövendék személyében, ma reggel elfogták.

Budapesti gabonatöszde.

Budapest, febr. 22.

(Déli zárlat.)

Buzakinálát kielégítő, vételkedv javult. Tartott Irányzat mellett 20,000 métermázsza került forgalomba néhány fillérel magasabb árak mellett. Egyéb gabonanevek változatlanok. Idő: változó.

Buza áprilisra	16.86—88.
Buza októberre	16.78—80.
Rozs áprilisra	13.70—72.
Zab áprilisra	13.40—44.
„ októberre	15.34—36
Tengeri májusra	17.66—70.
„ júliusra	13.90—92.
Repece augusztusra	27.70—90.

Törvénykezés.

§ **Bánffy Dezső báró a vizsgálóbíró előtt.** A nagy port felvert Zeisig féle röpirat miatt folyamatba tett felségvétségi bűnügy nyomozatának során a lapok naponta hosszabb tudósításokban számoltak be a bűnügy egyes phasisairól. Ezen tudósításokba természetesen belejárt az politika is s mindegyik lap a maga pártpolitikai szempontjából mérlegelte a nyomozat adatait s az ügyvel kapcsolatba hozott személyeket. Így történt aztán, hogy a Pesti Hírlap egyik közleménye miatt Gajári Ödön az Ujság felelős szerkesztője rágalmozási sajtópört indított. — Ezen sajtópörre a Pesti Hírlap ugyancsak sajtópörrel felelt vissza, viszont vádat emelve rágalmozás és becsületsértés vétségéért az Ujság szerkesztője ellen. Ezen kettős sajtópörben dr. Bakonyi vizsgálóbíró tegnap hallgatta ki dr. Légrády Imrét, a Pesti Hírlap felelős szerkesztőjét, ma délelőtt fél 11 órakor pedig tanuként hallgatta báró Bánffy Dezsőt. — A kihallgatás alig tartott tovább egy negyedóránál. A hirhadt röpirat nyomán nem kevesebb mint 25 sajtópör keletkezett s ezekben most még mindig folyik a vizsgálat.

Szerkesztői-posta.

Dr. K. P. Ez nekünk nagyon haragos.

„Honvagy“. Közöljük.

P. S. Kempis Tamást olvassa, ha lelke nyugalomra válik. A nagy bölcs ezt a lélek szerény alázatosságában keres. Imé, álljon itt Kempis „Krisztus követéséről“ szóló művének néhány részlete, hogy belőlök az egészet felismerje:

Alsó helyre ül mindenkor, és felsőbbre emelgetel; mert a magas épület meg nem áll alacsony fundamentum nélkül.

A nagy tudomány bölcsék szem előtt akarnak forogni, és tudósoknak mondatni. Sok dolgok vannak, melyeknek tudása keveset, vagy ingyen semmit sem használ a léleknek.

Ki bánt, és ki háborgat téged egyéb a tennen szűvednek meg nem öldöklött vágyódásánál?

Valóban nagy, a kiben nagy szeretet vagyon.

Inkább akarj náladnál jobbtól tanulni, hogy sem a magad agyának találmányi után járnai.

P. K. (Nagykároly.) Régi meghalt.

Városi Színház.

Bérlet 123. szám. (C)

Péntek, 1906. évi február hó 23-án:

A postás fu és huga.

Énekes bohózat 4 felvonásban.

Holnap, szombaton, február hó 24 én:

Ujdonság!

Ujdonság!

GÜL BABA.

Operette.

MAGYAR ÁLLAM VASUTAK MONOTRENDJE

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	26
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
H.-Böszörmény	d. e.	8	16
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	11
felé	d. u.	11	20
	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szedről — — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
B.-Sz.-Mihály	d. e.	7	40
H.-Böszörmény	este	6	22
felől	este	6	28
	d. u.	8	29
	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasutól	d. u.	7	54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Szőlővessző

A világhírű

Delaware,

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell.
a szőlészet kincse.

A phyloxeraének ellent áll!!!

Leírását és árjegyzéket
ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymennyiségű sima és gyökeres
DELAWARE vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takács.

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd, Somogy-m.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, V. VÁZSUTCA 20. - HIRDETÉSI IRODA.

Eladás.

A debreceni jótékony nőegylet szövőipari szakiskolájában készült vászonneműek, törülközők, konyh. ruhák, továbbá fazon teniskelmék melyeknek jó ságáról és izléses kiviteléről a szakértők a legnagyobb dicsérettel nyilatkoztak, a szövőipariskola helyiségében (Péterfia u. 78. sz. nőegyleti árvaház) kaphatók f. hó 19-ikétől délelőtt 9-12, délután 3-5 óra között. Az árak olcsók

Debrecen, 1906. február 17.

A debreceni jótékony nőegylet.

BUDAPEST ÉJJEL
című szesz-cíós könyv
második kiadása
most jelent meg.
Irta:
Benedek László (Adrien)
Ára. 3 korona.
Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

A legjobb arc- széplítő szer a SERAIL-ARCZENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kitűnő toillet szappanok a kézmosáshoz és látható

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsaszín és krém. 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerészek uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

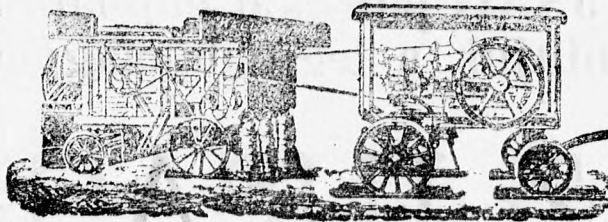
Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerésztárában
Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerésztárában

Egy tégely ára
kor. 4 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

A világ legjobb cséplőkészletei.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért.

Hatósági engedély nélkül szalmafedeleles házak között is használhatók.

112 díjjal kitüntetett!!

A világ legegyszerűbb és legtokéletesebb motor-cséplőkészleteit,

valamint a legtokéletesebb benzín-, petrolin-, ásványolaj-motorokat ajánlja teljes jótállás mellett legjutányosabb árban 3-5 évi részletfizetésre:

Kállay motortelepe Budapest, VI., Nagymező-utca 37-39.

Csak ezen telepen szereshetők be a világhírű, szabad szemmel látható befejező készülékkel ellátott gazdasági és ipari célokra legalkalmasabb

benzín-, petrolin-, ásványolaj-motorok és villamos gyújtású benzínlokomobil cséplőkészletek.

Nagy munkateljesítés. * Olcsó árak. * Legcsekélyebb napi költség. Aki elismert kitűnő szerkezetű olcsó motort akar venni, forduljon bizalommal ezen szakértő céghez.

Tessék a pontos címre ügyelni! Kállay F. és Tsa. Budapest, Nagymező-u. 37-39. Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Meghívás.

Az, István' gőzmalom társulatnak

1906. évi Február 25-én délután 3 órakor.

Debrecenben, a kereskedő társulat épületének dísztermében tartandó

Évi rendes Közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg, az arra vonatkozó jelentéssel.
 2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
 3. A mérleg helyben hagyása, a felmenivény megadása és az osztalék megállapítása.
 4. Igazgatósági javaslat az üzem célszerű kihasználására tervezet építkezések és átalakítások foganatosítására szükséges közelességekre és ezzel kapcsolatban a részvénytőke felemelésére vonatkozólag.
 5. A nyugdíj szabályzat 6 §-a kiegészítése.
 6. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag választás utjánai betöltése.
- Debrecen, 1906. február hó 9-én.

Felhívtnak ezen t. részvényesek kik a közgyűlésen résztvenni és szavazási jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket az alapszabály 27 cikke értelmében f. évi február 23 és 24 én d. e. 10-12 óráig, d. u. 2-4 óráig a társulat Csapó-u. 6 sz. a. listraktára irodái helyiségében átvenni sziveskedjenek.

A mérleg és veszteség-nyereség rovás február 17-től kezdve a társulat irodájában megtekinthető.

Az igazgatóság.

Ne

Tessék

Mutatványszámot

Kérni !

mert a ki már most beküldi — ha csak egy hónapra is — az előfizetési összeget **AZ UJSÁG** politikai napilapra április hó 1-től számítva, annak azonnal megindítjuk a legjobb magyar lapot :

AZ UJSÁG-ot,

de az előfizetést csak április hó 1-től számítjuk. — Előfizetési árak :
Egy hónapra 1 korona 40 fillér, negyedévre 7 korona, félévre 14 korona, egész évre 38 korona.

Az Ujság

Gyönyörű

Husvétii

Ajándékát :

„**AZ UJSÁG ALBUM**”-át.

Az Ujság minden előfizetője megkapja 75 fillér portó beküldése ellenében, a ki **AZ UJSÁG**-ra egy félévre egyszerre, negyedévenként vagy havonként, de félévi kötelezettséggel előfizet.

Megrendelési cím : **AZ UJSÁG** kiadóhivatala, **Budapesten,**
VII., Kerepesi-ut 54 szám.